

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
John Dagobert
Landskapsarkitekt

Enligt sändlista

Förordnande om utvidgat strandskydd i Trollhättans kommun

Innehåll

Beslut
Redogörelse för ärendet
Inkomna yttranden
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Kungörelse
Hur man överklagar
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Kartor med läsanvisning
Bilaga 2. Sändlista
Bilaga 3. Redogörelse för samråd
Bilaga 4. Besvärshänvisning, blankett O4

Beslut

A. Beslut om utvidgat strandskydd

Länsstyrelsen förordnar enligt 7 kap. 14 § miljöbalken (1998:808), att de sjöar som anges nedan omfattas av utvidgat strandskydd. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill det angivna avståndet från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd, detta gäller även från strandlinjen för öar..

Utvidgat strandskyddsområde 100-300 meter

Hullsjön
Öresjö

Utvidgat strandskyddsområde 100-200 meter

Alsjön	Liperedssjön
Dalens damm	Småvattnet
Gravlången (<i>del av</i>)	Trehörningen (<i>vid Sjuntorp</i>)
Kalltorpssjön	Vanderydvattnet

I vissa områden har anpassning av strandskyddets utbredning gjorts. Strandskyddsgränsen har då anpassats så att den istället för att gå ända ut till 300 eller 200 meter från stranden följer vägar, järnvägar, befintlig bebyggelse m.m. inom 100-300 respektive 100-200 meter från strandlinjen. Dessa *anpassade strandskyddsgränser* gäller som beslutsgräns för det utvidgade strandskyddsområdet med redovisad utsträckning i kartbilagorna 1.1-1.11. De områden där Länsstyrelsen beslutat om anpassad strandskyddsgräns beskrivs också i texten under rubriken *Länsstyrelsens bedömning* för Trehörningen och Öresjö.

Detta beslut påverkar inte i någon del det generella strandskyddet.

B. Beslutets giltighet m.m.

Länsstyrelsen upphäver härmed tidigare beslut från den 14 april 2016 om tillfälligt förordnande om utvidgat strandskydd i Trollhättans kommun, i detta diarienummer.

Beslutet gäller omedelbart i alla delar även om det överklagas.

Redogörelse för ärendet

I Sverige gäller strandskydd vid samtliga stränder vid havet, insjöar och vattendrag. Strandskyddet omfattar land och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

Länsstyrelsen kan i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa förutsättningar för allemansrättslig tillgång till strandområden eller för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (tidigare Älvsborgs län) har tidigare reglerat strandskyddet i länet genom särskilda beslut. För de kommuner som tidigare tillhörde Älvsborgs län (däribland Trollhättans kommun) fattades detta beslut den 16 juni 1975. Beslutet innebär bl.a. att strandskyddet skall råda inom land- och vattenområde (öar inbegripna) intill angivet avstånd, upp till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd vid de sjöar eller delar av dessa, som angivits i till beslutet bifogad förteckning för aktuell kommun.

Den 1 juli 2009 trädde nya strandskyddsregler i kraft som bl.a. innebär att efter den 31 december 2014 gäller utvidgat strandskydd endast inom områden som har beslutats med stöd av den nya lagstiftningen. Detta innebär att de av Länsstyrelsen tidigare fattade besluten inte längre gäller i de delar som avser utvidgat strandskydd.

Mot bakgrund av de nya strandskyddsreglerna har Länsstyrelsen gjort en översyn över kommunens strandskydd och den 1 december 2014 fattat ett nytt beslut om bl.a. utvidgat strandskydd inom Trollhättans kommun. Beslutet överklagades till regeringen som i beslut den 23 mars 2016 beslöt att upphäva Länsstyrelsens beslut och återförvisa ärendet till Länsstyrelsen för förnyad behandling då Länsstyrelsen inte fullgjort kraven på delgivning enligt delgivningslagen.

Länsstyrelsen fattade den 14 april 2016 beslut om tillfälligt förordnande om utvidgat strandskydd i Trollhättans kommun. Detta tillfälliga förordnande gäller som längst fram till och med den 13 oktober 2016.

Länsstyrelsen tog även om processen med remiss och kungörelse av ärendet. Förslag till slutligt beslut i ärendet sändes på remiss och kungjordes genom kungörelsedelgivning i Post- och Inrikes Tidningar och TTELA under vecka 16 år 2016. Av annonsen framgick att förslag till slutligt beslut fanns tillgängligt på Länsstyrelsens hemsida, på Länsstyrelsens kontor samt på kommunkontoret. Tid för att inkomma med eventuella yttranden eller synpunkter på förslaget till slutligt beslut angavs till den 3 juni 2016.

Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanfattning av yttranden som inkom över förslaget till slutligt beslut om utvidgat strandskydd i Trollhättans kommun då det var på remiss under våren 2016. En sammanställning av alla yttranden som inkom vid denna remiss och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i bilaga 3.

Trollhättans stad anser att strandskyddet vid Öresjö ska minskas till mindre än 300 m på fler ställen. Kommunen delar inte Länsstyrelsens bedömning att de kilar med utökat strandskydd som föreslås i den samlade bebyggelsen är nödvändiga för att säkerställa strandskyddets syften. De aktuella områdena innehåller inte de kvalitéer som välbesökta friluftsområden eller

tätortsnära strövområden som ska ligga till grund för förordnande om utökat strandskydd.

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) och Mellersta Götalands Jordägareförening (MGJ) anser att samrådet är otillräckligt och att kungörelsedelgivning inte kan användas i det här fallet. Förslagen innebär vidare ett alltför stort ingrepp i äganderätten och strider mot proportionalitetsprincipen. Det är lagstridigt att ersättning inte utgår till markägarna.

LRF och MGJ anser också att 100 meter strandskydd är tillräckligt. Utvidgningarna är alltför generella och underlaget är otillräckligt. I vissa fall ingår mark som inte är skyddsvärd, exempelvis hamnområden och befintliga bostadstomter, i strandskyddet.

LRF och MGJ anför att förslagen saknar landsbygdsperspektiv. Den nya strandskyddslagen syftade till att stärka strandskyddet i områden med högt exploateringsstryck, och sänka skyddet i andra områden. LRF anser vidare att jordbruksverksamhet är viktigt för att hålla markerna öppna och att Länsstyrelsen inte får göra en alltför strikt tolkning av vad som klassas som näringsverksamhet i undantagen för areella näringar.

Ägarna till Kobergs egendom har framfört ett flertal synpunkter på såväl Länsstyrelsens arbete med det nya strandskyddsförslaget som förslaget i sig. De anser bl a att samverkan med markägare inte har skett, samt att kungörelsedelgivning inte är tillämplig på ärenden som har så djupgående begränsningar i äganderätten. Länsstyrelsens beskrivningar och motiveringar är schablonmässiga, motivering för sjöarna inom Kobergs egendom har ej gjorts. Inte heller har någon intresseavvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken gjorts. Inga hot mot strandskyddets syften finns på Koberg, däremot skulle både värdena och ekonomin på Koberg drabbas av en mycket besvärande tids- och kostnadsbyråkrati vid en utvidgning. Vidare påpekas att strandskyddsområdet för Dalens damm, som delas mellan två kommuner, föreslås vara utvidgat till 200 meter i Trollhättans kommun, men inte i Ale kommun.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Bestämmelser

Strandskydd omfattar normalt land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet (7 kap. 13-14 § miljöbalken).

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Ett beslut att utvidga strandskyddsområdet ska gälla omedelbart även om det överklagas (7 kap. 14 § miljöbalken).

Av förarbeten till de nya strandskyddsreglerna som trädde i kraft den 1 juli 2009 (prop. 2008/09:119 s. 99) framgår att de nya bestämmelserna i miljöbalken utgör en skärpning av kravet för att utvidga det område som omfattas av strandskydd. En utvidgning får ske om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Avsikten är att det ska finnas ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd. Ett beslut om utvidgat strandskydd behöver grundas på hänsyn till berörda områdens värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Enligt propositionen kan beslutet om utvidgat strandskyddsområde komma att avse:

1. Områden som omfattas av annat områdesskydd, till exempel naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. riksintresseområden enligt 3 kap. 6 § andra stycket och 4 kap. 2-8 §§, som är relevanta för strandskyddet,
3. kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. tätortsnära strövområden, eller
7. ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Enligt 24 § 6 punkten förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska remiss av förslag till beslut om utvidgning av strandskyddsområdet enligt 7 kap. 14 § miljöbalken ske under förutsättning av att beslutet gäller för en längre period än sex månader.

Allmänna överväganden

Länsstyrelsen har granskat strandområdena i sin helhet och bedömt i vilka områden:

- strandskyddet behöver utvidgas till 200 eller 300 meter,
- strandskyddet behöver utvidgas, men det finns en yttre gräns i form av bebyggelse, väg eller järnväg där en utvidgning av strandskyddet i området inom eller bakom etableringen inte bidrar till att säkerställa något av strandskyddets syften (alltså en utvidgning mellan 100 och 300 meter som begränsas av bebyggelse, väg eller järnväg),
- tidigare beslut om att upphäva generellt strandskyddsområde, inom 100 meter från strandlinjen, bör ligga kvar (områden som Länsstyrelsen bedömer fortfarande saknar värde för att tillgodose strandskyddets syften).

För att minska mängden framtida prövningar av dispenser framför allt för kommunerna har Länsstyrelsen även tagit ställning till områden som t.ex. etablerade tomter inom strandskyddsområdet. Länsstyrelsen har undantagit

dessa områden genom anpassning av det utvidgade strandskyddet i de fall då det får marginell påverkan på säkerställandet av strandskyddets syften.

Ett av strandskyddets syften är att säkra strandområden så att de förblir tillgängliga enligt de grunder som gäller för allemansrätten. Skyddet baseras på uppfattningen att stränderna är en av de mest värdefulla tillgångarna för friluftslivet i dess olika former. Strandskyddet ska långsiktigt möjliggöra för människor att nu och i framtiden fritt kunna ströva utmed stränderna, att vistas där, att bada eller att bara njuta av den naturupplevelse som mötet med vattnet ger, antingen det gäller havet, insjön eller något vattendrag. Strandskyddet utgör dessutom en väsentlig del av säkerställandet av riksintressen för naturvård, friluftsliv och fiske enligt 3 kap. miljöbalken.

I översynen har Länsstyrelsen identifierat de strandområden som har särskilt höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet kring de sjöar som haft utvidgat strandskydd enligt tidigare beslut. Dessa områden bör omfattas av ett utvidgat strandskydd för att förhindra att de exploateras och förlorar sina värden. Tillkommande exploatering, även om den sker utanför hundrameterzonen, riskerar att bland annat skada ett områdes orördhet och upplevelsevärden eller dess biologiska värden och därmed dess värden för friluftslivet och växt- och djurlivet.

Områdesskydd som naturreservat, kulturresevat, Natura 2000-områden, nationalparker, djur- och växtskyddsområden, naturminnen och landskapsbildsskydd är tydliga indikationer på områden med stor betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att dessa områden har så höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet att ett utvidgat strandskydd krävs för att säkerställa syftena.

Enligt Länsstyrelsens mening är områden som har pekats ut som riksintressen för naturvård eller friluftsliv enligt 3 kap. eller omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap. på grund av höga natur- och rekreationsvärden värdefulla för strandskyddets syften.

I Länsstyrelsens underlagsmaterial för beslutet ingår också olika inventeringar och klassningar av värdefull natur. Inventeringarna omfattar områden med värdefulla lövskogar, värdefulla vattendrag och våtmarker, nyckelbiotoper, skyddsvärda träd, ängs- och betesmarker samt värdefulla odlingslandskap. Vad det gäller de sjöar som har strandområden som omfattas av ovanstående inventeringar har Länsstyrelsen gjort en bedömning från fall till fall av dessa naturvärdens omfattning och betydelse för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen bedömer att områden med höga upplevelsevärden är viktiga att bevara för allmänheten eftersom det finns ett behov av tillgängliga strandnära sådana nu och i framtiden. Stockholms Regionplane- och trafikkontor har gjort flera utredningar om hur man kan mäta kvaliteter i friluftslivs- och rekreationsområden (bl.a. Regionplane- och trafikkontoret rapport "Nacka-Värmdökilen, Upplevelsevärden i Stockholmsregionens

gröna kilar” 5:2004). Enligt dessa utredningar är det vanligaste önskemålet med att vistas i naturen att uppleva lugn och ro. Områdena ska gärna ha god tillgänglighet, vara stora, tysta och erbjuda variation och omväxling. För att uppleva värden som exempelvis orördhet och skogskänsla krävs att avståndet till störande exploateringar är mellan 200 och 300 meter. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att större sammanhängande strandnära områden med höga upplevelsevärden, utan påverkan från närliggande bebyggelse, omfattas av utvidgat strandskydd, så att de inte exploateras på ett sätt som hotar det långsiktiga säkerställandet av strandskyddets syften i dessa områden.

I närheten av tätorter eller områden med sammanhållen bebyggelse är trycket att utnyttja kvarvarande obebyggda områden särskilt stort om de ligger strandnära. Här är också efterfrågan på tätortsnära rekreationsområden hög, eftersom det bor många människor på samma plats. Strandnära obebyggda områden i dessa lägen har därmed ett särskilt stort värde utifrån strandskyddets syften. Länsstyrelsen bedömer därför att det vid sjöar med dokumenterade värden är av särskild vikt att det finns utvidgade strandskyddsområden intill och mellan tätorter och sammanhållen bebyggelse. Särskilt viktigt är detta i anslutning till platser som utgör populära turistmål.

Många av de värden som beskrivs ovan handlar om vikten av att bevara större sammanhängande områden tillgängliga för såväl allmänheten som växt- och djurlivet nu och i framtiden. Såväl upplevelsevärdena som värdena av oexploaterade områden för växt- och djurlivet skadas om områdena fragmenteras. Länsstyrelsen ser därför sammantaget starka skäl till att besluta om utvidgade strandskyddsområden som har en betydande storlek och inte delas upp i mindre områden eftersom de då tappar i värde.

Kring vissa sjöar är stränderna bitvis så flacka att marken där under delar av året ligger under vatten och tillgängligheten för allmänheten därför är tidvis begränsad. Exploatering utanför hundrameterzonen skulle här ytterligare begränsa allmänhetens tillgång till strandområdet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd i dessa områden är nödvändigt för att säkerställa allmänhetens tillgång till strandområdena.

Strandskyddets omfattning

Strandskyddsområdet får utvidgas så mycket som är nödvändigt för att säkerställa syftena med strandskyddet, dock högst till 300 meter från strandlinjen. I de flesta särskilt värdefulla strandområden bedömer Länsstyrelsen att ett utvidgat skydd om 200 meter är tillräckligt för att säkerställa skyddets syften. Utvidgat strandskydd om 300 meter bör dock kunna gälla vid stora sjöar, sjöar nära tätorter samt sjöar med andra synnerligen höga värden för växt- och djurliv och/eller friluftsliv.

I vattenområdet är de biologiska värdena generellt som högst i områden som ligger grundare än 6 meters djup. Vad gäller exploateringstryck så har Länsstyrelsen de senaste åren sett ett ökande intresse för olika typer av

exploateringar i/på vattnet, t.ex. fiskodlingar. Den typen av exploateringar hindrar allmänheten från att färdas fritt i/på vattnet. De påverkar även strandområdenas upplevelsevärden negativt. Länsstyrelsen anser därför att strandområden med höga värden för strandskyddets syften ska omfattas av utvidgat strandskydd även ut över vattenområdet.

Länsstyrelsen anser att det i vissa fall är motiverat att anpassa strandskyddsgränsen efter befintliga bebyggelsegrupper, större vägar och järnvägar som är svåra att passera. Områden som omfattas av tät bebyggelse, samt områden som skärs av från strandområdet av stora och trafikerade vägar eller järnvägar har ofta ett begränsat värde för strandskyddets syften, och bör därför inte omfattas av utvidgat strandskydd. I områden med hög bebyggelsegrad och högt exploateringsstryck kan dock ett sådant område fungera som en grön kil för tillgänglighet och växt- och djurliv och därmed vara mycket värdefullt för strandskyddets syften. Därför måste en bedömning göras i varje enskilt fall.

Strandlinjen

Strandskydd räknas från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. I kartorna som bifogas beslutet används en strandlinje från Lantmäteriets fastighetskartas marklinjeskikt från den 21 oktober 2010. Strandlinjen i det skiktet utgör Lantmäteriets tolkning av var strandlinjen går vid normalt medelvattenstånd. Denna tolkning av var strandlinjen går skiljer sig bitvis från den tolkning som gjordes i det gamla beslutet från 1975, det kan t.ex. bero på nya dämningsregimer, annan mänsklig påverkan eller av naturliga processer som förnaansamling, d.v.s. att förmultnande växtdelar långsamt höjer botten, i flacka vassbevuxna strandområden.

Miljömål

Sveriges riksdag har formulerat 16 miljö kvalitetsmål som ska leda vår strävan att nå en ekologiskt hållbar utveckling. Utvidgningen av strandskyddsområden enligt detta beslut berör miljömålen:

- ”Levande sjöar och vattendrag”, som bland annat innebär att sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser och friluftsliv ska värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt,
- ”Ett rikt växt- och djurliv”, som bland annat innebär att arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner ska värnas.

För att uppnå dessa mål är det många gånger angeläget att begränsa exploatering i närheten av sjöar och vattendrag. Det kan även vara nödvändigt för att inte bryta mot en miljö kvalitetsnorm eller för att motverka att vattnet uppnår god ekologisk status.

Berörda områdens värden

Dalens damm (bilaga 1.2)

Värdebeskrivning

Dalens damm är belägen i Trollhättans kommun, men dess sydvästra strandområde går in i Ale kommun. Även största delen av

avrinningsområdet ligger i Ale kommun. Sjön är belägen strax öster om den stora sjön Vanderydvattnet.

Sjön är näringsfattig och ekologiskt känslig. Sjön avvattnas norrut via Dalens ström, som utgör häcknings- och övervintringslokal för strömstare och forsärla. I området finns även en gammal kvarn av stort kulturhistoriskt värden, och området hyser höga upplevelsevärden.

En bit norr om sjön ligger Koberg med kringliggande herrgårdslandskap, som har pekats ut som riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Sjön med strandområden ingår i sin helhet i riksintresseområdet. Det småskaliga odlingslandskapet ger en vacker landskapsbild och hyser höga upplevelsevärden samt värden för växt- och djurlivet. Det utgör ett populärt besöksmål. I området finns även flera alléer samt andra skyddsvärda träd. Det norra strandområdet samt områdena kring Dalens ström är utpekade som regionalt värdefullt odlingslandskap.

Länsstyrelsens bedömning

Sjön med strandområden hyser höga naturvärden, samt höga upplevelsevärden och värden för friluftslivet. Sjön är även känslig för ökade tillskott av närsalter och nya exploateringar i området kan medföra att utsläppen till sjön ökar. Detta skulle påverka sjöns höga värden för växt- och djurlivet och bör undvikas. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterzonen, skulle innebära negativ påverkan på fågellivet, vattenkvaliteten och upplevelsevärdena kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter är nödvändigt för att bevara områdets värden för växt- och djurlivet samt upplevelsevärdena så att strandskyddets syften långsiktigt kan säkerställas i området.

Kalltorpssjön och del av Gravlången (bilaga 1.3)

Värdebeskrivning

Kalltorpssjön är en del av sjön Gravlången, och är belägen i anslutning till tätorten Kalltorp i kommunens södra del. I anslutning till tätorten är strandskyddet idag delvis upphävt inom detaljplaner.

Kalltorpssjön och nordöstra delen av Gravlången med strandområden har höga naturvärden, samt höga upplevelsevärden och värden för friluftslivet. Närheten till tätorten medför att sjöarna med strandområden även har värden som närnatur. På Ålstadsnäset, som delvis skiljer Kalltorpssjön från Gravlången, växer värdefull ädellövskog, med en skyddsvärd kryptogamflora och ett stort inslag av senvuxna träd. Området omfattas av naturvårdsavtal och planeras att bli naturreservat. Här finns även en badplats.

Vid viken sydost om Kalltorp finns även ett område med värdefull naturbetesmark som har pekats ut som riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Området består av en stor välvd kulle, med ett stort antal glest stående, vidkroniga ekar. I växtsamhällena ingår arter som

smörboll och stagg. Sjön har även värden för fågellivet, med arter som bland annat storlom.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Kalltorpssjön och aktuell del av Gravlången hotas till följd av sitt tätortsnära läge av exploatering. Strandskyddsområdet är idag delvis upphävt i de områden som ligger närmast tätorten. I områden med högt bebyggelsestryck finns det risk för att mycket bebyggelse utanför hundrameterzonen försämrar tillgängligheten till strandområdena. De oexploaterade områden som finns kvar kring sjön idag kommer sannolikt på längre sikt att öka i värde som tätortsnära rekreationsområden. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter kring Kalltorpssjön samt den del av Gravlången som berör Ålstadsnäset, är nödvändigt för att säkerställa möjligheterna för tätortsnära friluftsliv kring sjön samt bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet på längre sikt. För övriga delar av Gravlången bedömer Länsstyrelsen att det generella strandskyddet om 100 meter är tillräckligt.

Hullsjön (bilaga 1.10)

Värdebeskrivning

Hullsjön är en lerslättjö belägen på Tunhemsslätten, på gränsen mellan kommunerna Vänersborg och Trollhättan. Den karaktäriseras av en rik och frodig strandvegetation och omges i norr och söder av stora strandängar som översvämmas vid högvatten. Hullsjön äger i förhållande till sin storlek ett mycket rikt fågelliv, bland annat har den stor betydelse som rastlokal för änder, svanar och gäss. Exempel på arter som finns kring sjön är gräsand, skedand, vigg och brunand liksom brun kärrhök, enkelbeckasin, mindre strandpipare och gulärta. Totalt observeras årligen omkring 200 olika fågelarter i och kring sjön. Många sällsynta arter noteras också, till exempel vit stork. Fågeltorn finns vid sjöns västra och norra strand. Dessutom finns även ett fågelgömsle vid Kårebro och ett mindre torn söder om sjön.

Hullsjön omfattas av Natura 2000-område (både enligt art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet) och naturreservat, samt ligger inom ett område som har pekats ut som riksintresse för naturvården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Sjön är även utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten för natur och markområdena kring sjön har pekats ut som nationellt värdefullt odlingslandskap med höga natur- och kulturvärden. Strandområdena norr och söder om sjön utgörs av strandängar, som ingår i Länsstyrelsens inventering av ängs- och betesmarker. Hela sjön är utpekad som en våtmark av högsta klass med höga ornitologiska värden i Länsstyrelsens våtmarksinventering.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Hullsjön har betydande värden för såväl friluftslivet som för växt- och djurlivet. Många av de fåglar som är knutna till sjön utnyttjar i stor utsträckning även omgivande åker- och betesmarker. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterzonen, skulle innebära negativ påverkan på fågellivet, vattenkvaliteten och upplevelsevärdena kring sjön och

Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 300 meter kring sjön är nödvändigt för att bevara områdets värden för växt- och djurlivet samt upplevelsevärdena.

Trehörningen, Liperedssjön, Småvattnet och Alsjön (bilaga 1.6 och 1.7)

Värdebeskrivning

Sjöarna Trehörningen, Liperedssjön, Småvattnet och Alsjön är belägna i anslutning till tätorten Sjuntorp, drygt 4 km söder om Trollhättans tätort. Liperedssjön, Småvattnet och Alsjön är sammanlänkade med varandra.

Närheten till Trollhättan och Sjuntorp medför att sjöarna med strandområden har värden som tätortsnära rekreatiomsområde. Stränderna är relativt oexploaterade idag, men utmed Trehörningens norra strand finns idag omfattande fritidsbebyggelse.

Sjöarna med strandområden hyser höga värden för det rörliga friluftslivet. Sjöarna används framförallt för bad, fiske och båtsport och i området kring sjöarna finns fina strövområden. Vid Rödjan i söder finns ett motionsområde med anlagda spår.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Sjöarna med strandområden har höga värden för det rörliga friluftslivet. Det tätortsnära läget, i samband med närheten till motionsområde med anläggningar för friluftslivet, har gjort området till ett viktigt tätortsnära rekreatiomsområde. Närheten till tätorten medför även ett visst exploateringstryck. I områden med högt bebyggelsestryck finns det risk för att mycket bebyggelse utanför hundrameterzonen försämrar tillgängligheten till strandområdena. De oexploaterade områden som finns kvar kring sjöarna idag kommer sannolikt på längre sikt att ytterligare öka i värde som tätortsnära rekreatiomsområden. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjöarna är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Det utvidgade strandskyddet kring Trehörningen har i viss mån anpassats efter avskiljande väg. I den del där väg 2012 går längs Trehörningens strand, från den kommer in i strandskyddsområdet i norr till dess den svänger kraftigt ned mot Svedberget vid sjöns västra del, bedömer Länsstyrelsen att strandskyddsområdet inte behöver utvidgas över vägen. Väg 2012 utgör här beslutsgräns för det utvidgade strandskyddsområdet. Gränsen för strandskyddet i denna del framgår av kartbilaga 1.7.

Vanderydvattnet (bilaga 1.1, 1.2, 1.4 och 1.5)

Värdebeskrivning

Vanderydvattnet är en stor, mesotrof klarvattensjö belägen på gränsen mellan kommunerna Trollhättan, Lilla Edet och Ale, en dryg mil öster om tätorten Lilla Edet och ungefär 3 km från tätorten Upphärad. Sjön avvattnas genom Visslaån, som hotas av övergödning, via Slumpån till Göta älv. Vanderydvattnet har en hög biologisk funktion samt höga värden för det rörliga friluftslivet.

Vid sjöns nordöstra strand ligger Koberg med kringliggande herrgårdslandskap, som har pekats ut som riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Området kring herrgården är även utpekad som regionalt värdefullt odlingslandskap. Det småskaliga odlingslandskapet ger en vacker landskapsbild och hyser höga upplevelsevärden samt värden för växt- och djurlivet. Det utgör ett populärt besöksmål. I området finns även flera alléer samt andra skyddsvärda träd och ner mot vattnet finns ett stycke betad strandäng. Vid Koberg finns även en golfbana med vackert läge.

Kring sjön finns även ett flertal mindre områden med värdefull skogsmark, vissa har pekats ut som nyckelbiotoper och omfattas av naturvårdsavtal samt strandängar. Sjön är även relativt grund och hyser värden för fågellivet. Sjön hyser även ett stort antal fiskarter däribland gös, mört och abborre, och är en populär fiskesjö. Sjön används även populärt för bad och vattensport samt för isfiske och långfärdsskridskoåkning. Markerna kring sjön används för bär- och svamplockning, och vid Finneviksnäset vid sjöns östra strand finns ett vackert, välhävdad skogsområde med stigar för strövande. De relativt oexploaterade stränderna innebär att tillgängligheten för allmänheten är god.

Länsstyrelsens bedömning

Sjön med strandområden har höga värden för växt- och djurlivet, samt för friluftslivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterzonen, skulle innebära negativ påverkan på fågellivet, vattenkvaliteten och upplevelsevärdena kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter är nödvändigt för att bevara områdets värden för växt- och djurlivet samt upplevelsevärdena, så att strandskyddets syften långsiktigt kan säkerställas i området.

Öresjö (bilaga 1.8, 1.9 och 1.11)

Värdebeskrivning

Öresjö är en stor och örik sjö belägen på gränsen mellan kommunerna Trollhättan, Lilla Edet och Vänersborg, drygt 4 km från Trollhättans tätort. Sjön med strandområden har höga värden för såväl växt- och djurlivet som för det rörliga friluftslivet.

Längs sjöns västra och södra strand samt på Koön i sjöns södra del finns flera områden med värdefull skog. Vissa har pekats ut som nyckelbiotoper och vissa omfattas av naturvårdsavtal eller biotopskydd. Sjöns södra strand ingår även i ett större område kring Bredfjället-Väktorumrådet, rikt på gammal skog med rödlistade arter och rikkärr, som har pekats ut som riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Sjön har även ett rikt fågelliv, med arter som storlom och fiskgjuse, samt en hög biologisk funktion med flera ishavsrelikter.

Området kring sjön har stora värden för det rörliga friluftslivet. Vandringsleder finns anlagda från Trollhättan ut till Öresjö, och området är

välbesökt av allmänheten. Sjön används även för fiske, bad, paddling, vattenskidåkning, vindsurfing och segling. Närheten till Trollhättans tätort medför att området har värde som tätortsnära rekreativområde. Friluftsförbundet driver en friluftsgård vid sjön, som kan lånas av allmänheten.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Öresjö med strandområden har höga värden för både växt- och djurlivet och för det rörliga friluftslivet. Det tätortsnära läget har gjort området till ett viktigt tätortsnära rekreativområde. Närheten till tätorten medför även ett visst exploateringstryck. I områden med högt bebyggelsestryck finns det risk för att mycket bebyggelse utanför hundrameterzonen försämrar tillgängligheten till strandområdena. De oexploaterade områden som finns kvar kring sjön idag kommer sannolikt på längre sikt att ytterligare öka i värde som tätortsnära rekreativområden. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd upp till 300 meter kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Det utvidgade strandskyddet kring Öresjö har i viss mån anpassats efter avskiljande bebyggelse och väg. I delen mellan Hedetorget och Gräsviken utgör väg 2027 yttre gräns för det utvidgade strandskyddsområdet. Strandskyddet inom de planlagda områdena mellan vägen och sjön är delvis upphävt i samband med planläggningen. För området från Jätteberget och fram till Garnviken, samt för området vid Sjösala, öster om Garnviken, bedömer Länsstyrelsen att det inte finns skäl till att utvidga strandskyddsområdet bakom den planlagda bebyggelsen. Även för området öster om väg 2027 vid Öresjös östra strand bedömer Länsstyrelsen att det saknas skäl för att utvidga strandskyddsområdet. Strandskyddets utbredning i dessa delar framgår av kartbilaga 1.8, 1.9 och 1.11.

Bemötande av inkomna yttranden

Öresjös östra strandområden har en mycket hög bebyggelsegrad, och exploateringstrycket i området är fortsatt högt. Samtidigt är området som helhet värdefullt för det rörliga friluftslivet, bl a med hänsyn till närheten till tätorten Trollhättan. Länsstyrelsen har anpassat strandskyddsgränsen efter befintliga bebyggelsegrupper på platser som förlorat i värde för strandskyddets syften till följd av exploateringen. Länsstyrelsen anser dock att de luckor och passagemöjligheter som fortfarande finns kvar mellan bebyggelsegrupperna är viktiga för den allemansrättsliga tillgången till strandområdena. Beaktat det höga bebyggelsestrycket så skulle dessa luckor snart byggas igen om strandskyddet minskas. Länsstyrelsen anser därför att ett utvidgat strandskydd i enlighet med kartbilagorna är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften vid Öresjö.

Samtliga markägare och andra rättighetshavare har förelagts att yttra sig genom kungörelsedelgivning. Enligt 49 § delgivningslagen (2010:1932) får delgivning genom kungörelse användas om en obestämd krets av sakägare

ska delges, vilket är fallet här. Eftersom antalet sakägare är mycket stort har det tyvärr inte varit praktiskt möjligt att delge alla personligen.

I Sverige har vi en lång tradition av tillgänglig natur, alla får lov att vistas på allas mark (med undantag för den privata hemfridszonen). För att vi ska ha den möjligheten måste det enskilda intresset av att bebygga mark i vissa fall stå tillbaka för det allmänna intresset av långsiktigt tillgängliga strandområden för allmänhet och för växt- och djurliv. En vägning enligt proportionalitetsprincipen har gjorts av Länsstyrelsen för respektive område, och där värdena för strandskyddet är mycket höga har det allmänna intresset bedömts väga tyngre än det enskilda.

En nekad strandskyddsdispens ger ingen rätt till ersättning för markägaren. När det gäller uppförande av ny bebyggelse krävs enligt huvudregeln ändå bygglov, oavsett om strandskydd råder eller inte. Ett nekat bygglov medför inte heller någon rätt till ersättning. Om pågående markanvändning avsevärt försvåras ska markägaren, enligt bestämmelserna om egendomsskydd i 2 kap. 15 § regeringsformen, tillförsäkras ersättning. Byggnader, anläggningar, anordningar och åtgärder som behövs för de areella näringarna är undantagna från förbuden i strandskyddet. Avsikten med det undantaget är att strandskyddet inte ska inkräkta på egendomsskyddet genom att förhindra pågående markanvändning. I Trollhättans kommun innebär förslaget inte att någon ny sjö får ett utökat strandskydd eller att strandskyddet utvidgas till ett större antal meter från strandlinjen än tidigare. Däremot minskas strandskyddet till 100 meter vid ett antal sjöar.

De allra flesta sjöar som omfattas av strandskydd i länet har generellt strandskydd om 100 meter. Utvidgat strandskydd gäller bara i områden som är extra skyddsvärda med hänsyn till strandskyddets syften. Att minska strandskyddet till 100 meter vid samtliga sjöar i kommunen skulle riskera att leda till fragmentering av strandområdena, med följden att allmänhetens tillgång till strandområdena generellt skulle minska samt att förhållandena för växt- och djurliv skulle försämrans.

Länsstyrelsen anser att ett utvidgat strandskydd vid uppräknade sjöar, med de motiveringar som angivits i beslutet, är nödvändiga för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften. Strandskyddslagens inriktning om anpassning efter lokala förhållanden vad gäller bl.a. exploateringstryck gäller framförallt kommunernas möjlighet att peka ut s.k. LIS-områden, där lättnader i strandskyddet ska gälla till förmån för landsbygdsutveckling. Länsstyrelsen väger in frågor som framtida exploateringstryck i bedömningen av om utökat strandskydd behövs i ett område. Även i kommuner som i stort har ett lågt exploateringstryck kan det dock finnas intresse av att bygga strandnära fritidshus mm i specifika områden. Länsstyrelsen anser generellt att de möjligheter som de i lagen inskrivna verktygen för landsbygdsutveckling medför är tillräckliga och att det inte är lagstiftarens intention att strandskyddet ska minskas i samband med denna översyn enbart i syfte att stimulera landsbygdsutvecklingen.

Strandskydd är ett övergripande skydd som måste ses i ett större geografiskt perspektiv samt i ett längre tidsperspektiv. Många av värdena som finns vid sjöar och vattendrag är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allemansrättslig tillgång och växt- och djurlivet i strandområdet. Länsstyrelsen anser med hänsyn till detta att detaljerade beskrivningar av varje fastighet för sig inte är relevant för bedömningen.

Länsstyrelsens bedömningar av dispensansökningar och undantag för areella näringar måste följa den praxis som utvecklats kring lagstiftningen. Vare sig lagstiftning eller praxis kan påverkas i samband med detta beslut.

Vad gäller Dalens damm är det endast en liten del av sjöns strandområde som går in i Ale kommun, medan hela vattenområdet är beläget i Trollhättans kommun. De höga natur- och kulturvärdena är i huvudsak lokaliserade till den del av sjöns strandområden som ligger i Trollhättans kommun, och det är dessa områden som ingår i riksintresseområdet för kulturmiljö. Länsstyrelsen har därför inte bedömt det som tillräckligt motiverat att innefatta även området allra längst i söder i strandskyddsområdet.

Intresseprövning

De utvidgningar av strandskyddsområden som detta beslut avser, omfattar sådana områden som idag har, eller inom överskådlig framtid kan väntas få, mycket höga värden för allmänhetens friluftsliv och/eller för växt- och djurlivet. Ett utvidgat strandskydd är enligt Länsstyrelsens bedömning nödvändigt för att långsiktigt säkerställa syftena med strandskyddet i dessa områden. Detta medför vissa inskränkningar i användningen av mark- och vatten. Beslutet innebär totalt sett en minskning av det utvidgade strandskyddets omfattning i Trollhättans kommun jämfört med hur det var innan den 1 december 2014. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att förordnandet inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Kungörelse

Beslutet ska, tillsammans med ett antal andra kommunvisa beslut, kungöras i Post- och inrikes tidningar, länets författningssamling samt i TTELA.

Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ortstidning enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat och landskapsarkitekt John Dagobert har varit föredragande. I ärendets handläggning har även naturvårdsdirektör Sven Swedberg och länsjurist Anna Roslund, rättsenheten, deltagit.

Lisbeth Schultze

John Dagobert

Upplysningar

Detta beslut påverkar inte tidigare beslut om upphävande av strandskydd som fattats i samband med fastställelse eller antagande av detaljplaner eller områdesbestämmelser. Det påverkar inte heller de områden som var planlagda då strandskydd infördes den 1 juli 1975, som enligt 10 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska vara undantagna från strandskydd så länge inte annat bestäms.

I de planområden där det tidigare har bestämts att utvidgat strandskydd ska råda intill en viss gräns gäller utvidgning av strandskydd enligt kartor till detta beslut. Däremot medför detta beslut inte att strandskydd läggs på inom planer från före 1 juli 1975 som hittills inte berörts av strandskydd.

Detta beslut medför inte något ytterligare upphävande av generellt strandskydd inom planlagda områden. De områden inom planlagd mark där generellt strandskydd är upphävt har detta gjorts genom separata beslut kopplade till antagandet av planen.

Strandskydd inträder enligt 10 a § lagen om införande av miljöbalken, då en generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts med en ny detaljplan. Detta gäller även när en detaljplan för ett område som tidigare har omfattats av en fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan.

För områden där strandskyddet upphävts vid planläggning anges det i 7 kap. 18 g § miljöbalken att strandskydd återinträder om en detaljplan eller områdesbestämmelser upphävs eller ersätts med en ny detaljplan.

I de fall anpassningar av strandskyddsgränsen har gjorts med hänsyn till befintliga bostadstomter är den nya gränsen i de flesta fall avsedd att följa

fastighetsgränserna. I de fall fastighetsgränsen är felaktigt inlagd i kartan är det den faktiska fastighetsgränsen som ska vara vägledande för tolkningen av var strandskyddsgränsen går.

Strandskyddet innebär bland annat förbud mot nybyggnation och gäller vid sidan av plan- och bygglagen. Beslutet innebär i vissa områden att strandskydd införs där strandskydd tidigare inte gällt. För att utnyttja ett gällande bygglov behövs då även dispens från strandskyddet.

Vid sidan av strandskyddsbestämmelserna gäller annan lagstiftning som vanligt. Den som har för avsikt att vidta åtgärder inom strandskyddat område och därför planerar att söka dispens för det, kan även behöva tillstånd enligt andra bestämmelser.